

РАЗПОРЕЖДАНЕ

гр. София, 28.07.2022 г.

С Разпореждане от 01.03.22г. на председателя на ВКС, е образувано тълкувателно дело № 1/2022 г. на ОСГК по въпроса:

„При иск за обезщетяване на неимуществени вреди от нарушено право по чл. 6, §1 от Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи за разглеждане и решаване в разумен срок по приключило дело и на други неимуществени вреди, които се обезщетяват по ЗОДОВ, длъжен ли е съдът да определи дължимото обезщетение глобално?

Въпросът е поставен по предложение, направено с Определение № 3 от 10.01.2022 г. по гр. д. № 2783/2021 г. на състав на Четвърто гражданско отделение на ВКС, който на основание чл. 292 ГПК, е спрял производството по делото и е предложил на Общото събрание на Гражданска колегия да постанови тълкувателно решение.

Комисията, след проведено заседание предлага на ОСГК да вземе решение за прередактиране на поставения въпрос на основание чл. 7.3 от Правилата за приемане на тълкувателни решения на ОСГК, ОСТК и ОСГТК на ВКС.

Според комисията поставеният въпрос следва да се прередактира в следния смисъл: **При обективно съединени два иска- по чл. 2, ал.1, т.3 ЗОДОВ за обезщетяване на причинени вреди от незаконно обвинение и по чл. 2б ЗОДОВ- за обезщетяване на вреди вследствие нарушено право по чл. 6, §1 ЕКЗПЧ за разглеждане и решаване на делото в разумен срок, как следва да се определи обезщетението- глобално или поотделно за всеки един от предявените иски?**

Аргументите на комисията за това са следните: Налице е противоречива практика на ВКС по тълкуването и прилагането на чл. 2б ЗОДОВ във връзка с чл. 2, ал.1, т.3 ЗОДОВ. Според някои състави на ВКС обезщетението за неимуществени вреди от незаконно обвинение по чл. 2, ал.1, т.3 ЗОДОВ се присъжда общо или глобално за всички осъществени принудителни мерки, и в него се включват и вредите от неразумния срок на неоснователната принуда, като в последния случай се преценяват предпоставките по чл. 2б, ал.2 ЗОДОВ (фактическа и правна сложност на делото, поведение на жалбоподателя и действия на властите, довели до забавено правосъдие). Така е прието с Решение №16/17г. на III ГО и с Решение №19/19г. на IV ГО при тълкуване на критериите за справедливост по чл. 52 ЗЗД. Изхождайки от същия правен извод, че се присъжда глобално обезщетение, при отговор на въпроса дали се присъжда отделно

или общо обезщетение при съединени иски по чл. 2, ал.1, т.3 ЗОДОВ и чл. 2б ЗОДОВ, с Решение № 70/19г. на IV ГО е прието, че съединеният иск по чл. 2б е неоснователен, а с Решение № 100/19г. на IV ГО-производството по чл. 2б ЗОДОВ, по съединения иск, е прекратено като недопустимо. Поради същите съображения, че обезщетението по чл. 2, ал.1,т.3 ЗОДОВ се присъжда глобално, състав на ВКС с Решение № 42/19г. на IV ГО е приел, че при иск по чл. 2, ал.1, т.3 ЗОДОВ, съдът трябва да приспадне от глобалното обезщетение вече присъденото по чл. 2б ЗОДОВ.

Противоположно на посоченото становище, състав на ВКС е приел с Решение №122/20г. на III ГО, при отговор на въпроса дали е допустимо при съединени иски по чл. 2, ал.1, т.3 ЗОДОВ и чл. 2б ЗОДОВ да се присъждат отделни обезщетения, че искът по чл. 2б ЗОДОВ е самостоятелен и следва да се присъдят две отделни обезщетения, доколкото в първия случай се обезщетява продължителността на неоснователната принуда, а във втория- неразумния срок. Предпоставките на иска по чл. 2б, ал.2 ЗОДОВ не се изследват като релевантно обстоятелство в производството за обезщетение от незаконното обвинение. Близко до последното тълкуване е извършено и с Решение №182/19г. на III ГО, с което е прието, че когато е присъдено обезщетение по чл. 2, ал.1, т.3 ЗОДОВ, последващ иск по чл. 2б ЗОДОВ е допустим и основателен, при условие, че обстоятелството „неразумен срок" не е било изследвано в първоначалното дело.

Видно е, че противоречивото тълкуване на правните норми възниква в производства, в които са съединени иски по чл. 2, ал.1, т.3 ЗОДОВ и чл. 2б ЗОДОВ, или в случаи, когато е предявен самостоятелен иск по чл. 2б ЗОДОВ и вече е присъдено обезщетение за незаконно обвинение. Поради това комисията счита, че противоречивата практика ще бъде преодоляна с отговор на въпроса: **При обективно съединени два иска- по чл. 2, ал.1, т.3 ЗОДОВ за обезщетяване на причинени вреди от незаконно обвинение и по чл. 2б ЗОДОВ- за обезщетяване на вреди вследствие нарушено право по чл. 6, §1 ЕКЗПЧ за разглеждане и решаване на делото в разумен срок, как следва да се определи обезщетението-глобално или поотделно за всеки един от предявените иски? и предлага предредактиране на първоначалния въпрос съгласно изложеното.**

С оглед изложеното,

РАЗПОРЕЖДАМ:

I. Насрочвам тълкувателно дело № 1/2022 г. на ОСГК на ВКС за разглеждане в закрито заседание за редакция на поставения въпрос в смисъл : **При обективно съединени два иска- по чл. 2, ал.1, т.3 ЗОДОВ за обезщетяване на причинени вреди от незаконно обвинение и по чл.**

26 ЗОДОВ- за обезщетяване на вреди вследствие нарушено право по чл. 6, §1 ЕКЗПЧ за разглеждане и решаване на делото в разумен срок, как следва да се определи обезщетението- глобално или поотделно за всеки един от предявените искиове?

на 10.11.2022 г.от 14,30 ч. за когато да бъдат уведомени съдиите от Гражданска колегия на ВКС.

II. Настоящото разпореждане да се публикува на вътрешния и външния сайт на ВКС, секция „Тълкувателни дела“.

**ГАЛИНА ЗАХАРОВА –
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
ВЪРХОВНИЯ КАСАЦИОНЕН СЪД**